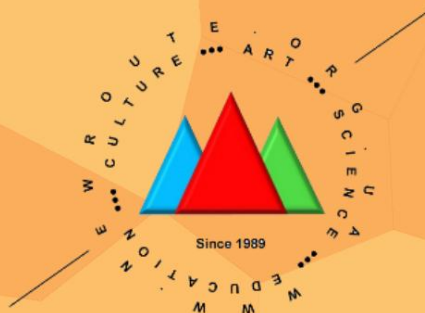

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ + КОНФЕРЕНЦІЯ • 2025

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

СГ НТМ «Новий курс»

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ + КОНФЕРЕНЦІЯ • 2025

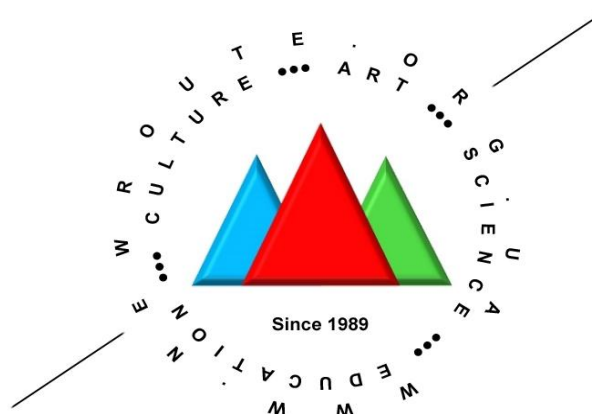
НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA

ISBN 978-617-7886-71-5

DOI: 10.61718/mon202504

Publisher ID: 7886

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ ВИМІРИ

Колективна монографія

Харків • СГ НТМ «Новий курс» • 2025

УДК 001:1
Г52

Глобалізація та трансформація: національний та світовий виміри: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. – 273 с.

ISBN 978-617-7886-71-5
DOI: 10.61718/mon202504
www.newroute.org.ua

Рецензенти

*Штулер Ірина Юріївна, доктор економічних наук, професор,
перший проректор ВНЗ «Національна академія управління»*

*Погоріла Світлана Григорівна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри славистичної філології, педагогіки і методики викладання
Білоцерківського національного аграрного університету*

*Гетьман Ірина Анатоліївна, кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних інформаційних технологій
Донбаської державної машинобудівної академії*

*Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри мистецької освіти та гуманітарних дисциплін
Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського*

Рекомендовано до друку вченою радою наукової установи
Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс»
(протокол № 4мн-2025 від 30.04.2025)

Видавець СГ НТМ «Новий курс» – діяльність у науковій, видавничій,
освітній, творчій, інформаційній сфері з 1989 року.
Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції:
ДК № 8013 від 22.11.2023. Зареєстровано у Global Register of Publishers.
Ідентифікатор видавця 7886. www.newroute.org.ua

Колективна монографія присвячена актуальним питанням розвитку сучасного суспільства. Досліджуються проблеми в таких сферах як: освіта, фізична культура, спорт, культура і мистецтво, дизайн, релігієзнавство, історія, філософія, культурологія, журналістика, філологія, богослов'я, економіка, політологія, психологія, соціологія, міжнародні відносини, суспільні комунікації, охорона здоров'я, соціальна робота, соціальне забезпечення, оподаткування, фінанси, банківська справа, страхування, менеджмент, маркетинг, підприємництво, торгівля, біржова діяльність, легка промисловість, видавництво, поліграфія, готельно-ресторанна справа, екологія, туризм тощо. Монографія буде корисною науковцям, викладачам, здобувачам освіти, а також широкому колу осіб, які цікавляться питаннями розвитку сучасної науки та практики. Колективна монографія оприлюднюється за результатами проведення науково-практичної конференції «Трансформація світу: минуле, сьогодення, майбутнє», участь дистанційна. За результатами проведення конференції та оприлюднення рукописів автори отримують електронні сертифікати. Сертифікати оприлюднюються за адресою www.newroute.org.ua (згідно Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800).

www.newroute.org.ua

Опубліковано на основі ліцензії Creative Commons Attribution License.

© СГ НТМ «Новий курс», 2025

© Автори, 2025

Зміст

Стор.

Передмова.	...	7
Розділ перший.		
Освітні, культурно-мистецькі, спортивно-оздоровчі та соціальні аспекти: освіта, фізична культура, спорт, охорона здоров'я, культура і мистецтво, суспільні комунікації та соціальна робота.	...	8
1.1. <i>Зарічкова Марія Володимирівна, Братішко Юлія Сергіївна, Мішина Ірина Юріївна, Артюх Тетяна Олександрівна, Просяник Лариса Федорівна</i> Дослідження можливості впровадження концепції «growth mindset» в систему безперервного професійного розвитку спеціалістів фармації як інструмент мотивації персоналу.	...	8
1.2. <i>Романюк Олександр Никифорович, Ковальова Юлія Олександрівна, Ковальова Юлія Олександрівна, Романюк Оксана Володимирівна, Майданюк Володимир Павлович</i> Концепції інтерактивного дизайну.	...	20
1.3. <i>Токарева Тетяна Станіславівна</i> Форми організації навчальної діяльності студентів на занятті з практичного курсу німецької мови у підготовці майбутнього вчителя іноземних мов.	...	31
1.4. <i>Шапочка Катерина Анатоліївна, Курчатова Анжеліка Віталіївна, Шапочка Вячеслав Анатолійович</i> Корекційно-розвивальна складова засобів народної педагогіки.	...	47
1.5. <i>Проценко Андрій Анатолійович, Сопотницька Олена Валеріївна, Непша Олександр Вікторович, Суханова Ганна Петрівна, Проценко Ганна Олександрівна</i> Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в професійну підготовку майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту.	...	50
Розділ другий.		
Історико-філософська, культурологічна, філологічна та літературознавча специфіка: релігієзнавство, історія, археологія, філософія, культурологія, журналістика, філологія, література.	...	54
2.1. <i>Козаченко Роман Анатолійович</i> Історія як симулякр: як глобалізація переписує національні наративи.	...	54
2.2. <i>Кедич Тетяна Володимирівна</i> Семантичні особливості використання фразеологічних одиниць у мові історичної прози другої половини XX століття.	...	56
2.3. <i>Арделян Олена Вікторівна</i> Дослідження ономастичної фразеології.	...	71

Корекційно-розвивальна складова народної педагогіки полягає у використанні традиційних засобів виховання (пісень, ігор, казок, обрядів), що не лише збагачують духовний світ дитини, а й сприяють подоланню окремих психолого-педагогічних труднощів, розвитку мовлення, емоційної регуляції, комунікативної компетентності та соціальної адаптації.

Джерела.

1. Белова О. Б. Пропедевтика мовленнєвих порушень: курс лекцій. Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2017. 70 с.
2. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Мозгальова Н. Г., Барановська І. Г. Українські народні традиції як засіб виховання дітей дошкільного віку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 152. С. 20–24. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/152/6.pdf>.
4. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. К. ІЗМН, 1997. 232 с.

УДК 378.147:004:796

Проценко Андрій Анатолійович
Кандидат педагогічних наук, доцент
ORCID: 0000-0002-9092-7015

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Сопотницька Олена Валеріївна
Кандидат педагогічних наук, доцент
ORCID: 0000-0003-2527-5097

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Непша Олександр Вікторович
ORCID: 0000-0003-3929-9946

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Суханова Ганна Петрівна
ORCID: 0000-0002-0913-8407

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Проценко Ганна Олександрівна
ORCID: 0009-0002-7489-6674

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

1.5. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в професійну підготовку майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту

У статті розглядається актуальність та можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту. Проаналізовано сучасний стан застосування ІКТ у навчальному процесі спортивно-педагогічних дисциплін, виявлено ключові напрямки їх використання та переваги в організації навчально-тренувального процесу, контролі, обміні інформацією та індивідуалізації навчання. Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, майбутні фахівці з фізичної культури та спорту, професійна підготовка, навчальний процес.

Актуальність. В умовах модернізації вищої освіти та зростання вимог до професійної компетентності фахівців з фізичної культури та спорту, активне впровадження ІКТ стає необхідною умовою підвищення якості навчання, його мобільності, привабливості та конкурентоздатності випускників на ринку праці. Незважаючи на значний потенціал ІКТ, їх системне використання у спортивно-педагогічній освіті залишається недостатнім, що зумовлює актуальність дослідження та розробки методичних систем, які повною мірою використовують можливості сучасних інформаційних технологій.

Огляд джерел. На сьогоднішній день чимало наукових праць вивчають структуру та зміст професійно-педагогічної підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Серед дослідників цієї галузі – С. Єрмаков, Л. Іващенко, С. Канішевський, Ю. Човнюк, Є. Карабанов, О. Котова, В. Крамських, Т. Мальцева, Н. Наумова, І. Огірко, Е. Пирогова, А. Проценко, І. Свістельник, Н. Стечук, Н. Страшко, Р. Раєвський, А. Сватєв, О. Скалій, Л. Сущенко, І. Шанта, В. Шаповалова, М. Шкірта та інші.

Основна мета цієї статті полягає в теоретичному обґрунтуванні необхідності застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту.

Виклад основного матеріалу. Використання ІКТ у навчанні майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту відкриває широкі можливості для: передачі знань; оцінювання рівня їх засвоєння; наочної демонстрації статистичних та динамічних матеріалів; порівняння біомеханічних параметрів зразкових рухів, виконаних спортсменами, учнями чи студентами; розробки навчальних і контрольних програм, курсових та дипломних проєктів; моделювання педагогічного та тренувального процесів тощо.

Особливість педагогічних технологій навчання, що базуються на сучасних ІКТ, полягає у необхідності мати якісне програмно-методичне забезпечення (нові дидактичні матеріали), сучасне технічне обладнання (комп'ютерні класи) та зміну ролей в управлінні навчанням між викладачами, студентами та комп'ютерами.

Це зумовлює потребу в нових підходах до професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. По-перше, під час навчання вони повинні на власному досвіді переконаватися в перевагах новітніх інформаційних технологій. Для цього критично важлива наявність бази відповідних навчальних матеріалів та компетентних викладачів, які вміють їх створювати та ефективно застосовувати. По-друге, професійно-педагогічна підготовка повинна включати завдання, що дозволять студентам отримати уявлення про основні напрямки використання ІКТ в навчальному процесі, розробляти власні програмно-педагогічні засоби та використовувати їх для засвоєння знань і навичок зі спортивно-педагогічних дисциплін.

Водночас аналіз сучасного стану використання ІКТ у навчанні спортивно-педагогічних дисциплін показує відсутність системного підходу. Їх застосування часто залежить від ініціативи окремих викладачів-ентузіастів. Така ситуація, перш за все, пов'язана зі специфікою проблем у сфері фізичної культури та спорту, а також зі складнощами розробки відповідного прикладного програмного забезпечення [11].

Багатогранність застосування інформаційно-комунікаційних технологій охоплює:

- Навчальні інструменти: як дидактичні матеріали та ресурси.
- Оптимізація викладання: як засоби для покращення організації та проведення занять.
- Пізнання та самопізнання: як спосіб дослідження навколишнього світу та розуміння себе.
- Особистісний розвиток: як інструмент для зростання та самовдосконалення учнів.
- Об'єкт вивчення: як предмет для опанування в курсі інформатики.
- Інформаційно-методичне забезпечення та управління: як ресурси та інструменти для організації

навчально-виховного процесу.

- Засіб комунікації: як інструмент для спілкування та обміну інформацією.

Автоматизація обробки даних: як інструмент для спрощення аналізу результатів експериментів та управління процесами.

Автоматизація контролю та оцінювання: як засіб для перевірки знань, їх корекції, тестування та психодіагностики.

- Організація дозвілля: як інструмент для інтелектуального проведення вільного часу [9].

Завдяки ІКТ навчальний процес може бути організований таким чином, щоб передбачати вивчення стратегій розв'язання завдань, особливо творчих; сприяти аналізу та усвідомленню власної діяльності студентом (учнем); а також враховувати реальні виробничі процеси у змісті професійного навчання.

Вивчення досвіду застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності та підготовці фахівців з фізичної культури і спорту дозволило визначити наступні ключові напрямки їхнього використання:

- організація навчального процесу;
- проведення спортивних тренувань;
- забезпечення спортивних змагань;
- застосування в оздоровчій фізичній культурі;
- здійснення науково-дослідної та методичної роботи;
- навчання інструкторів з нових спортивних дисциплін та напрямків оздоровчої фізичної культури;
- проведення моніторингу фізичного стану та здоров'я різних груп населення [1, 3, 4, 8].

Інтеграція інформаційних технологій у сферу фізичної культури має потенціал докорінно змінити всі аспекти освітнього процесу, охоплюючи цілі навчання, зміст навчальних програм, методи викладання та різноманітні види діяльності, включаючи навчально-виховну, організаційно-управлінську та науково-дослідницьку роботу.

Модернізація організації навчального процесу у вищих навчальних закладах є необхідною умовою для підвищення якості, мобільності, привабливості та конкурентоздатності на ринку праці освіти у сфері фізичної

культури та спорту. Цей процес повинен базуватися на гуманістичних засадах, орієнтації на особистість студента та підтримці його розвитку й самовдосконалення [5].

Центральними аспектами цієї реформи є активне залучення інформаційно-комунікаційних технологій, застосування інтерактивних навчальних підходів та мультимедійних інструментаріїв. Не менш значущим є запровадження цифрових навчальних ресурсів (серед яких електронні підручники, посібники, каталоги, словники) та комп'ютеризованих навчальних програм.

У зв'язку з інформатизацією професійної освіти у сфері фізичної культури виникає потреба у фахівцях з новими професійними якостями та вищим рівнем підготовки. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями стає ключовою вимогою до професійної компетентності будь-якого спеціаліста, включаючи тих, хто працює в галузі фізичної культури та спорту [5].

Відтак, виникає імперативна потреба у проектуванні та імплементації в освітній процес вищої фізкультурної школи професійно спрямованих програм і навчальних дисциплін, націлених на опанування фундаментальних знань та отримання практичних умінь їхньої реалізації у подальшій професійній діяльності. Застосування комп'ютеризованих програм у навчальному процесі сприяє вдосконаленню як абстрактного, так і прикладного мислення студентів. У цьому контексті особливої наукової зацікавленості заслуговують аспекти розвитку теорії та практики впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес [7].

Аналіз науково-педагогічної літератури [2, 8, 5, 6, 10] дозволив виявити основні напрямки використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності фахівців з фізичної культури та спорту. До них належать:

– розробка та застосування програм для контролю та самостійної оцінки знань з різних спортивно-педагогічних предметів;

– використання навчальних мультимедійних комплексів;

– створення та застосування баз даних;

– комп'ютерне моделювання спортивних змагань, тактичних схем та навчально-тренувального процесу;

– застосування інформаційних технологій для організації та проведення спортивних заходів;

– використання інформаційних технологій у сфері реклами, видавничої справи та підприємництва;

– застосування інформаційних технологій в організації та проведенні наукових досліджень;

– використання автоматизованих методів психодіагностики;

– застосування автоматизованих методів у спортивно-педагогічній діяльності;

– використання автоматизованих методів функціональної діагностики;

– організація дистанційного навчання та інші напрямки.

На сьогоднішній день все ще гостро стоїть питання вибору найбільш ефективного програмно-методичного забезпечення, а також сама можливість застосування новітніх ІКТ у різних галузях фізичної культури та спорту. При розв'язанні цієї проблеми необхідно брати до уваги найбільш перспективні напрямки використання інформаційних технологій у загальній системі університетської освіти.

Сьогодні у навчанні з фізичної культури активно застосовуються комп'ютерні програми та автоматизовані діагностичні системи, що значно підвищує ефективність професійно-орієнтованого навчання студентів закладів вищої освіти завдяки використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Крім того, розроблені та впроваджені комп'ютерні програми для контролю самостійної роботи студентів, що насамперед дає змогу індивідуалізувати оцінювання самостійної навчальної діяльності незалежно від кількості учасників освітнього процесу.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у сфері фізичної культури і спорту сприятиме підвищенню якості навчально-тренувального процесу та вирішенню таких завдань:

• Створення електронної бази даних академічної групи з початковою інформацією про кожного студента на основі оцінки стану його здоров'я та фізичної підготовленості.

• Відстеження динаміки стану здоров'я на основі регулярного оновлення даних у базі (не рідше одного разу на семестр).

• Розробка індивідуальних навчальних програм для кожного студента на весь період навчання або індивідуальних коригувальних програм.

• Створення персоналізованих рекомендацій щодо режиму навчання, відпочинку, самостійних тренувань та харчування.

• Для студентів старших курсів – розробка програм професійно-прикладної підготовки з урахуванням специфіки їхньої майбутньої професійної діяльності.

- Забезпечення оперативного медичного та психоемоційного контролю студентів, які займаються за спеціальними програмами.
 - Здійснення оперативного контролю відвідування занять та успішності студентів як індивідуально, так і в розрізі групи.
 - Перевірка рівня теоретичних знань за допомогою спеціалізованих комп'ютерних тестів.
 - Створення інтернет-ресурсів спортивних кафедр для обміну науково-практичною інформацією та передовими розробками
- Отже, проведені дослідження дозволили нам виокремити переваги використання ІКТ у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту (табл. 1)

Таблиця 1

Переваги використання ІКТ у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту

Переваги використання ІКТ	Зміст переваг
Підвищення якості навчально-тренувального процесу	Застосування інформаційно-комунікаційних технологій сприяє більш ефективній організації занять, індивідуалізації навчання та впровадженню сучасних методик.
Оперативний медичний та психоемоційний контроль	ІКТ дозволяють швидко отримувати дані про стан здоров'я та психологічний стан студентів, які займаються за спеціальними програмами, що сприяє своєчасному втручанню та підтримці.
Оперативний контроль відвідування та успішності студентів	За допомогою інформаційних систем можна легко відстежувати присутність студентів на заняттях та їхню успішність, що забезпечує прозорість навчального процесу.
Можливість перевірки теоретичних знань за допомогою комп'ютерних тестів	Спеціалізовані комп'ютерні тести дозволяють об'єктивно оцінити рівень теоретичної підготовки студентів та оперативно отримати результати.
Створення платформи для обміну науково-практичною інформацією	Інтернет-ресурси спортивних кафедр стають майданчиком для обміну досвідом, науковими розробками та передовими методиками між викладачами, студентами та фахівцями галузі.

Висновки. Використання ІКТ відкриває значні перспективи для оптимізації навчального процесу у сфері фізичної культури та спорту, включаючи передачу знань, оцінювання, наочність, розробку навчальних матеріалів, моделювання та автоматизацію різних аспектів діяльності. Впровадження ІКТ сприяє підвищенню якості навчання, оперативності контролю, індивідуалізації освітнього процесу та створенню платформи для обміну науково-практичною інформацією. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку ефективного програмно-методичного забезпечення та впровадження професійно-орієнтованих навчальних програм з використанням ІКТ у підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту.

Джерела.

1. Генсерук Г. Р., Романишина О. Я. Формування професійної компетентності майбутніх тренерів засобами інформаційного середовища Moodle. *Вісник Національного університету оборони України*, 2013. №3 (34). С. 26-31.
2. Денисова Л. В. Професійна підготовка майбутніх магістрів фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: теорія та методика : монографія. Київ: 2020. 462 с.
3. Карабанов Є. О., Непша О. В. Інформаційно-комунікаційні технології в підготовці майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту. Збірник статей, тез і доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія здоров'я – здоровий спосіб життя – здорова нація». Херсон: ДВНЗ «ХДАУ». 2018. С. 110-113.
4. Котова О. В., Сем'янов О. В. Професійна підготовка фахівців з фізичної культури із використанням інформаційних технологій. *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Бердянськ: БДПУ, 2018. С. 297-299.
5. Непша О. В., Проценко А. А. Інформатизація вищої професійної освіти як чинник підготовки конкурентоспроможних фахівців в галузі фізичної культури і спорту. *Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні*: матеріали IV Всеукраїнської електронної конференції «COLOR OF SCIENCE», (Вінниця, 29 січня 2021 р.). Вінниця, 2021. С. 363-366.
6. Проценко А. А., Суханова Г. П. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у фізичній культурі та спорті. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки фахівців в умовах сучасного освітнього простору*: матеріали VII Науково-практичної конференції. Харків: ХДАФК, 2021. С. 67-71.
7. Святий А.В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 73. Т.2. С. 178-184.
8. Стулак М. Інформаційно-комунікаційні технології в підготовці майбутнього вчителя фізичної культури з лижного спорту. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*, 2023, № 7. С. 123-133.
9. Сушенко А. В. Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Фізичне виховання та спорт»*. 2012. № 1(7). С. 104-111.
10. Шкірта М., Степчук Н., Шанта І. Професійна підготовка фахівців у галузі фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 2(22). С. 138-143.
11. Шукатка О. В. Цифровізація професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту як закономірність інформатизації суспільства. *Фізико-математична освіта*. 2020. Вип. 4. С. 141-147.